

**MALOU, Jean-Baptiste**, bisschop van Brugge (Ieper 30 juni 1809 - Brugge 23 maart 1864).

Na een besloten en totaal Frans gerichte vooropleiding in Saint-Acheul (Reims), samen met zijn broer Jules Malou en Charles Vilain XIII, werd hij voor theologische studie naar Rome gestuurd. Van 1832 af zette Malou zich op onverzettelijke wijze achter de ultramontaanse interpretatie van de encycliek *Mirari Vos*. In oktober 1836 werd hij professor aan de Leuvense universiteit. Aldaar ontpopte hij zich als een vurige tegenstander van die stromingen die aanpassing aan de moderne gedachten voorstonden. Daardoor werd hij een tegenstander van rector mgr. de Ram en aartsbisschop Sterckx.

Het verzet tegen zijn bisschopskeuze (1848-'49) had evenwel te maken met zijn ultramontaanse voorliefde voor het ancien régime, met een door de feiten achterhaalde visie op kerk, staat en openbare orde. Dit kwam naar voren in zijn stug verzet tegen de wet op het middelbaar onderwijs van 1850 (z. Onderwijs en V.B. : Middelbaar onderwijs), en in zijn hervormingsprogramma van 1851 voor de diocesane colleges. Geïnspireerd op Dupanloup, ontwikkelde hij een opleiding die zich zou afzetten tegen nieuwe stromingen (ook de Vlaamse), steeds sterker in anti-liberale richting (na 1857) en steeds meer aanleunend bij de Franstalige bourgeoisiebovenlaag. (Prototype van deze politiek is de nieuwe superior te Roeselare in 1849 J.J. Faict en in 1859) Bruno Vanhove). Malou's episcopaat eindigde in 1863 op een brandbrief over de juni-verkiezingen : *la religion est en jeu* !

De weinige kansen die omstreeks 1840 aanwezig waren voor een zekere vernederlandsing van de colleges, waren in 1863 verdwenen. Malou, die opgevolgd werd door Faict, is steeds de grand seigneur gebleven, die het Vlaams slechts appreciëren kon wanneer het het kleine volk in zijn christenheid kon bewaren. Literatuur, kunst, pers en verenigingsleven konden daar een (ondergeschikte) rol in spelen.

LITERATUUR : Th. J. Lamy, *Malou J.B.*, in *Biographie Nationale Belge*, XIII (1894-'95, kol. 253-258); - H. de Trannoy, *Jules Malou 1810-1870* (1905); - M. English, *De bisschoppen van Brugge 1834-1934*, in *Collationes brugenses* (1934, p. 294-309); - A. Franco, *La première réaction systématique dans l'épiscopat belge contre l'enseignement du traditionalisme à l'université de Louvain*, in *Ephemerides Theologicae Lovanienses* (1958, p. 453-495); - R. Vanlandschoot, *Historische kanttekeningen bij de doorbraak van het Algemeen Nederlands in de Westvlaamse colleges*, in *Studiën en Berichten* (1967, p. 66-87); - R. Vanlandschoot, *Algemene oriëntering bij de geschiedenis van de Westvlaamse colleges*, in *Studiën en Berichten* (1968, p. 168-208); - H. Fassbender, *L'Episcopat belge et le projet de loi sur l'enseignement moyen de 1850, attitudes et opinions*, in *Bulletin Institut Historique Belge de Rome* (1969, p. 469-520); - A. van Duinkerken, *De bisschoppen Malou en Faict tegenover Gezelle*, in *Gezelle-*

*kroniek*, VI (1970, p. 98-106); - R. van Eenoo, *De initiatieven op persgebied van de Westvlaamse bisschoppen 1834-1852* (1970); - S. Vervaeck, *Inventaris van het archief Jules Malou 1810-1886* (Algemeen Rijksarchief, Brussel, 1971); - A. Brosens, *De strijd om de wet van 1850 op het middelbaar onderwijs*, in *Standen en Landen* (1972, p. 79-127); - M. Hanson, *Taaltoestanden en moedertaalonderricht in het humaniora-onderwijs van het bisdom Brugge tijdens het episcopaat van Boussen en Malou 1830-1864* (licentiaatsverhandeling Kath. Univ. Leuven, 1973).

ROMAIN VAN LANDSCHOOT